

ไม้ดอก-ไม้ประดับ

หนังสือชุดธรรมชาติสรรพสิ่งศัลายา

ไม้ดอก-ไม้ประดับ

“ธรรมชาติสรรพสิ่งกาลาษา”
เล่มที่ 2 “ไม้ดอก-ไม้ประดับ”

เจ้าของลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยมหิดล

999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล
จ.นครปฐม 73170

พิมพ์ครั้งแรก เมษายน 2553

ISBN 978-974-11-1250-0

ข้อความและรูปภาพทั้งหมดในหนังสือนี้ เจ้าของลิขสิทธิ์
สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติการคัดลอกส่วนใดๆ
ในหนังสือนี้ไปเผยแพร่ในทุกรูปแบบ ต้องได้รับอนุญาต
จากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักงานหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ธรรมชาติสรรพสิ่งศาลายา ไม้ดอก-ไม้ประดับ 2. นครปฐม. 2553

100 หน้า 1. ไม้ดอก-ไม้ประดับ I. ชื่อเรื่อง

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.อนุชาติ พวงสำลี

ผศ.ดร.อิทธิโชติ จักรไพบวงค์

บรรณาธิการ

รศ.ดร.นาฏสุดา ภูมิจำนงค์

ถ่ายภาพ

รศ.ดร.นาฏสุดา ภูมิจำนงค์

ผู้จัดพิมพ์

กองกายภาพและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานอธิการบดี

www.mahidol.ac.th

พิมพ์ที่

บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

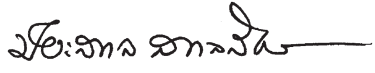
คำนำ

หนังสือชุด “ธรรมนูญสรรพสิ่งศาลายา” เป็นส่วนหนึ่งของผังแม่บท ศาลายา : มหาวิทยาลัยเมืองในฝัน ที่มุ่งมั่นการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นเมืองที่น่าอยู่และสร้างเสริมสุขภาวะ ภายใต้แนวคิด A promised place to live and learn with nature โดยการสำรวจรวบรวมข้อมูลด้านธรรมชาติวิทยา สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการอนุรักษ์พื้นที่ อีกทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย และเผยแพร่ความรู้ต่อไปในอนาคต ซึ่งมอบหมายให้คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่างๆ และบันทึกภาพ

หนังสือชุดนี้ประกอบด้วย 5 เล่ม คือ เล่ม 1 ไม้ยืนต้น เล่ม 2 ไม้ดอก-ไม้ประดับ เล่ม 3 พื้นที่ชุ่มน้ำ เล่ม 4 นก และเล่ม 5 ปลา-สัตว์เลื้อยคลาน โดยแต่ละเล่ม จะบันทึกข้อมูลของสิ่งมีชีวิต เช่น ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ลักษณะทั่วไป สถานที่พบในมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายดังกล่าว

ขอชื่นชม รศ.ดร.อนุชาติ พวงสำลี รองอธิการบดีฝ่ายระบบกายภาพ และสิ่งแวดล้อม และกองกายภาพและสิ่งแวดล้อม สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ ภายในมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา และริเริ่มในการนำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดทำหนังสือที่สวยงาม เพียบพร้อมด้วยความรู้อันจักเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและอนุรักษ์ ขอขอบคุณ รศ.ดร.นาฏสุดา ภูมิจันทร์ รศ.ดร.คันสนีย์ ชูแวว และ ผศ.ดร.รัตนวัฒน์ ไชยรัตน์ จากคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ที่ทำหน้าที่สำรวจรวบรวมข้อมูลและถ่ายภาพได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และขอขอบคุณ ผศ.ดร.อิทธิโชติ จักรไพวงศ์ ที่ปรึกษาโครงการจัดทำหนังสือ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุด “ธรรมนูญสรรพสิ่งศาลายา” จะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ของพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา เป็นการย้ำอย่างจริงจังถึงนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ที่สมบูรณ์อยู่ใกล้ตัว สร้างสังคมที่มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ร่วมกันอย่างสุขสันต์ต่อไป

(ศาสตราจารย์คลินิกปิยะสกล สกลสัตยาทร)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

“

การพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยมกิดตลอดระยะเวลา
เกือบสี่สิบปีที่ผ่านมา จึงได้คำนึงถึงการอนุรักษ์วิถีดั้งเดิม
ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงรักษาสภาพแวดล้อม
ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์
สร้างชุมชนวิชาการที่อยู่ร่วมกันกับประชาชนที่อยู่รอบ
มหาวิทยาลัยและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

”

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ณ ศาลายา

ในปีพุทธศักราช 2512 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนา “มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์” ขึ้นแทนมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์แต่เดิม นับเป็นมหามงคลอันสูงสุดแก่มหาวิทยาลัย และยังได้ทรงมีพระบรมราโชวาทแก่คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ให้พัฒนามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ตามความหมายและเพิ่มเติมขอบเขตของวิชาการให้กว้างขวางออกไปจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์อีกด้วย ซึ่งมหาวิทยาลัยได้รับพระราชทานที่ดินเป็นนโยบายในการดำเนินงานและได้กระทำทุกวิถีทางที่จะสนองพระบรมราโชวาทให้เป็นไปตามพระประสงค์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

สืบต่อมาในปีพุทธศักราช 2514 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ดำเนินการขายโอนที่ดิน ณ ตำบลศาลายา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตามโฉนดที่ 8606 เนื้อที่ 1,242 ไร่ 20 ตารางวา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2518 เพื่อดำเนินการก่อสร้างมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ณ ศาลายา

ตลอดระยะเวลาของการพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2518 เป็นต้นมา มีการก่อสร้างอาคารเรียน สถานที่ทำการ ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อรองรับนักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ที่จะต้องไปดำเนินการเรียนการสอนและปฏิบัติงานที่ศาลายา เนื่องจากพื้นที่เดิมที่ได้รับพระราชทานมา เป็นพื้นที่การเกษตรดั้งเดิมที่มีประชาชนในพื้นที่ใช้ในการทำมาหากินประมาณ 100 ครอบครัว จึงเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้และพันธุ์พืชต่างๆ สัตว์นานาชนิดทั้งสัตว์น้ำ สัตว์บก สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลาน การพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดลตลอดระยะเวลาที่สี่สิบปีที่ผ่านมา จึงได้คำนึงถึงการอนุรักษ์วิถีดั้งเดิม ให้มีความสำคัญกับการปรับปรุงรักษาสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ สร้างชุมชนวิชาการที่อยู่ร่วมกันกับประชาชนที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยและสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นอย่างสุขสันติ อีกทั้งยังจะเป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ความรู้กับผู้สนใจได้ศึกษานอกห้องเรียนเมื่อก้าวย่างเข้ามาในมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ให้สมกับปณิธานของมหาวิทยาลัยมหิดลที่กล่าวว่า “ปัญญาของแผ่นดิน (Wisdom of the Land)”

สารบัญ

5	มหาวิทยาลัยมหิดล	30	ชบา
	ณ ศาลายา	31	ชวนชม
9	ไม้ดอก-ไม้ประดับ	32	ชมนาด
10	พืชสมุนไพร	33	ช้องนาง
11	พืชเป็นอาหาร	34	ชองออฟอินเดีย
14	กระดุมทองเล็ก	35	ช้องแมว
15	กวรรณการ์	36	เดหลี
16	กระดังงาสงขลา	37	ดาวเรือง
17	โกสน	38	ตรีชวา, หางแมว
18	กาหลง	39	ด้อยดึง
19	ก้านภัยมหิดล	40	ด้อยดึงญี่ปุ่น, ด้อยดึงเทศ
20	การเวก		
21	กระเทียมเถา	41	ทรงบาดาล
22	ขาไก่ดำ	42	ทองอุไร
23	ไข่มุกอันดามัน	43	เทียนทอง
	สร้อยระย้า	44	นီออน
24	เข็ม	45	บัวดิน
25	เข็มม่วง	46	บานบุรี
26	คอนสวรรค์	47	บานเช้าต้น
27	คว่ำตาย หงายเป็น, โคมญี่ปุ่น	48	บานไม่รู้โรย
		49	ปีบยูนาน,
28	เงาะงาม, พุ่มมร	50	ปัตตาเวีย
29	จันทร์ผา	51	ประยงค์

52	ประทัดใหญ่	74	ราชาวดี
53	ผกากรอง	75	ลำโพง
54	ผักบุ้งฝรั่ง	76	เล็บครุฑ
55	ผีเสื้อราตรี	77	ลิ้นกระบือ (กระบือเจ็ดตัว)
56	พุทธรักษา		
57	พลับพลึง	78	ลีลาวดีใบลูกศร
58	พุดจีบ	79	วาสนา
59	พุดใหญ่ พุดซ้อน	80	ว่านหางจระเข้
60	พุดตานชมพู, พุดตานฮาวาย, พุดตานญี่ปุ่น	81	ว่านธรณีสาร
		82	ว่านมหากาฬ
		83	สร้อยอินทนิล
61	พวงคราม	84	สร้อยสายเพชร, ระย้าแก้ว
62	พยับหมอก		
63	พญาทาลอง โยทะกา	85	สิรินธรวัลดี
		86	สายน้ำผึ้ง
64	พุระหงส์	87	สวมน้อยประแป้ง
65	เฟื่องฟ้า	88	หมากผู้หมากเมีย
66	มะลิลา	89	หางนกยูงไทย
67	โมก	90	หุปลาซ้อน
68	มิกกี้เมาส์	91	เหงือกปลาหมอ
69	ยี่โถ	92	หนุ่มานั่งแท่น
70	แย้มปีนัง	93	อังกาบ
71	รางจืด	94	อัญชัน
72	รสสุคนธ์ขาว	95	อัคนีทวาร
73	ระย้อยมน้อย	96	เอื้องหมายนา

ไม้ดอกไม้ประดับ

ในพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา จะมีการปลูก ไม้ดอก-ไม้ประดับที่สวยงามตามอาคารและสถานที่ต่างๆ ทั้งเป็นไม้ดอกและไม้ใบที่ให้ความสวยงามตลอดทั้งปี

ไม้ดอกไทยกลิ่นหอมที่เป็นไม้หายากสามารถพบได้ทั่วไป ในพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ไม่ว่าจะเป็น กระดังงา การเวก กรรณิการิ มะลิลา โมก แก้ว พิกุล ลำดวน นมแมว

ดอกไม้ชนิดที่มีความหอมและสีที่หลากหลาย ก็คือ ลั่นทมหรือลีลาวดี ความหลากหลายของสี ไม่ว่าจะเป็น สีขาว สีชมพู สีเหลือง สีส้ม แต่งแต้มให้เกิดความงาม ตลอดปี

ไม้ใบที่ทำให้ศาลายาเขียวสดทั้งปี คงจะไม่มีอะไร เกินไม้ใบในตระกูลอโกลนีมาและตระกูลคล้า ที่จะมีชื่อที่ หลากหลายกันออกไป เช่น เขียวหมื่นปี กวักเงินกวักทอง นกกระทา เงินเต็มบ้าน

บัว “ราชินีแห่งน้ำ” พันธุ์ไม้น้ำที่ถือกันว่าเป็นสัญลักษณ์ ของความบริสุทธิ์ผุดผ่องและคุณงามความดีในพุทธศาสนา พบตามคูคลองและแหล่งที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำทั่วไป บัวเป็น พันธุ์ไม้น้ำที่ดูสง่างาม ดอกมีขนาดใหญ่ มีสีอันสวยงาม เด่น สะดุดตาสะดุดใจแก่ผู้พบเห็น บางชนิดมีกลิ่นหอมน่าชื่นชม

นอกจากนี้ยังมีดอกไม้เด่นเป็นที่ขึ้นหน้าขึ้นตาและ ออกดอกให้สีอันสดใสอีกหลายชนิด เช่น ชวนชม เฟื่องฟ้า บัวดิน เฮลิโคเนียหรือตระกูลปักษาสวรรค์

พืชสมุนไพร

สมุนไพรเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของประเทศไทย บรรพชนไทยคุ้นเคยกับการใช้สมุนไพรในรูปแบบต่างๆ มานานหลายร้อยปี แต่การสืบทอดความรู้ด้านต่างๆ ของสมุนไพรยังคงค่อนข้างกระจัดกระจาย สมุนไพรบางชนิดก็เริ่มขาดแคลนเนื่องจากป่าธรรมชาติถูกทำลาย อุปสรรคเหล่านี้ทำให้การพัฒนาสมุนไพรเป็นไปอย่างล่าช้า คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้จัดสร้างสวนสมุนไพร เมื่อปี พ.ศ. 2524 เพื่อให้เป็นที่รวบรวมสมุนไพรและเป็นแหล่งให้ความรู้ทางด้านสมุนไพรอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสวนสมุนไพรนี้ว่า “สวนสมุนไพรสิริรุกษชาติ”

ภายในพื้นที่ 31 ไร่ของสวนสมุนไพรสิริรุกษชาติ มีสมุนไพรที่ปลูกรวบรวมไว้กว่า 1,000 ชนิด ในอีก 2 - 3 ปีข้างหน้า สวนสมุนไพรสิริรุกษชาติจะกลายเป็นต้นแบบทางด้านการศึกษาและอนุรักษ์พันธุกรรมพืชสมุนไพร “อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกษชาติ”

พืชที่เป็นไม้ดอกไม้ประดับในมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ที่เป็นพืชสมุนไพร ไม่ใช่จะมีอยู่เฉพาะในพื้นที่สวนสมุนไพรเท่านั้น แต่ยังมีกระจายปลูกไปตามอาคารและสถานที่ต่างๆ ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ประโยชน์ในแง่ของความสวยงามและเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านสมุนไพร

พืชที่เป็นอาหาร

ไม้ดอกไม้ใบโดยธรรมชาติก็จะมีควมสวยงาม มีกลิ่นหอม และมีสีอันสวยงาม แต่ดอกไม้และใบไม้บางชนิดยังสามารถนำมาดัดแปลงทำเป็นอาหารได้หลายอย่าง ทั้งอาหารคาว และอาหารหวาน และบางชนิดยังมีสรรพคุณทางยาอีกด้วย ในพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา ก็จะมีไม้ดอกไม้ประดับที่สามารถนำมาประกอบอาหารได้หลายชนิดเช่นกัน

ดอกแค ทั้งแคสีขาวและสีแดง ใช้ลวกหรือชุบแป้งทอดกินกับน้ำพริก ทำแกงส้ม แกงเหลืองได้อร่อยเป็นที่หนึ่งสำหรับคนชอบแกงส้ม

ดอกโสน เป็นไม้ล้มลุกที่ขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำ ใช้ลวกหรือชุบแป้งทอดกินกับน้ำพริก แกงส้ม ผัดน้ำมันหอย ยำดอกโสน หรือทำขนมดอกโสนที่หากินยากและเด็กรุ่นหลังไม่รู้จัก

ดอกซี่เหล็ก ดอกสีเหลือง ใช้ดอกซี่เหล็กและใบอ่อน
แกงخم ยังมีฤทธิ์เป็นยาระบายอีกด้วย

ดอกสะเดา ใช้ลวกกินกับน้ำปลาหวาน

เล็บครุฑ ใบใช้ชุบแป้งทอด หรือกินสดเป็นเครื่องเคียง
กับน้ำพริก ยำ หรือลาบ

ดอกพยอม แกงใส่ปลาสดแห้ง หรือยำกับกุ้งเผาหรือ
หมูสับ

ดอกขจร ใช้ลวกหรือชุบแป้งทอดกินกับน้ำพริก ใช้
แกงส้ม ยำ ทำแกงจืด

ดอกโศก ลวกพอสุกพล่ากับหมูสามชั้นหรือกุ้งเผา
แกงส้มใส่กุ้ง

ไม้ดอก-ไม้ประดับ

ในกาลยา

Flowering

and ornamental plants

กระดุมทองเสือ

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Wedelia trilobata</i> (Linn.) Hitchc.
Family (วงศ์)	Compositae

ลักษณะ : ไม้เถาล้มลุก อายุหลายปี ใบเดี่ยว ดอกสีเหลือง
สด มีถิ่นกำเนิดในฟลอริดาและอเมริกาเขตร้อน

สถานที่พบในกาญจนบุรี : ปลูกเป็นไม้คลุมดินริมตลิ่ง
ข้างอาคารบัณฑิตวิทยาลัย ลานจอดรถชั่วคราว

กรรณิการ์

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Nyctanthes arbor-tristis</i> L.
Family (วงศ์)	Verbenaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 2 เมตร มีขนตามกิ่ง ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปไข่ กว้าง 2 - 6 เซนติเมตร ยาว 4 - 10 เซนติเมตร มีขนแข็งตามแผ่นใบ จุดเด่นของดอก ช่อดอกสีขาว ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบ แต่ละช่อมี 3 - 7 ดอก ที่ก้านช่อดอกมีใบประดับเล็กๆ 1 คู่ ดอกย่อยไม่มี ก้านดอก แต่ละดอกมีใบประดับ 1 ใบ กลีบดอกโคนติดกัน เป็นหลอดสี่แฉดยาว 1.5 เซนติเมตร ปลายหลอดแยกกัน เป็นกลีบสีขาว 5 - 8 กลีบ ดอกดกและมีกลิ่นหอมมากในช่วง พลับค่า

สรรพคุณทางยา : ใช้ทำยา สิวผสมอาหาร และสีย้อมผ้า

สถานที่พบในกาลายา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรี รุกขชาติ

กระดังงาสงขลา
Ka-dung-nga-song-kla

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Cannanga fruticosa* J. Sincl.

Family (วงศ์) Annonaceae

ลักษณะ : ใบสั้นกว่ากระดังงา ดอกออกเดี่ยวๆ บนกิ่งด้านตรงข้ามกับก้านใบ กลีบเลี้ยงรูปไข่ ปลายแหลม กลีบดอก 15 - 24 กลีบ บิดและเป็นคลื่นมากกว่า กระดังงา กลีบชั้นนอกยาวและใหญ่กว่ากลีบชั้นในตามลำดับ

สถานที่พบในศลาษา : ปลูกเป็นไม้ประดับตามแนวทางเดินด้านหลังอาคาร 3 คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ทางเดินไปร้านอาหารนกกูดด้านหลังสถาบันโภชนาการ อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชาติ

โกนัว
Croton

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Codiaeum variegatum</i> Bl.
Family (วงศ์)	Euphorbiaceae

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นประเภทไม้พุ่มขนาดย่อม ลำต้นมีความสูงประมาณ 3 - 5 เมตร ผิวลำต้นเรียบสีน้ำตาลปนเทา ลำต้นตรง แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มตรงกลม ใบแตกออกจากต้นและปลายกิ่ง ลักษณะใบมีรูปร่าง สีผันขนาด แตกต่างกันไป ออกไปแล้วแต่ชนิดพันธุ์ ดอกออกเป็นพวงห้อยลงมาด้านล่างซึ่งออกมาจากปลายกิ่ง พวงหนึ่งยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร ดอกมีสีขาว ดอกเล็กมากมีกลีบดอก 5 กลีบ ดอกบานเต็มที่เห็นเกสรตัวผู้เป็นเส้นฝอย ถิ่นกำเนิดตอนใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิก

สถานที่พบในศาลา : ปลูกเป็นไม้ริมขอบทางเดินเท้า โดยทั่วไป หรือปลูกเป็นกลุ่มตามมุมสนามต่างๆ ปลูกแซมสลับกับไม้คลุมดินชนิดอื่นๆ ด้านข้างถนนกันภัยมหิดล ปลูกรายล้อมที่จอดรถรายนบริเวณทางเดินถนนพูนผล ประชา

กาหลอง Orchid Tree

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Bauhinia acuminata* Linn.

Family (วงศ์) Caesalpiniaceae

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ลำต้นสีเขียวอ่อน เมื่อแก่แล้วจะเป็นสีน้ำตาลเรื่อ มีเปลือกบาง ใบเป็นลักษณะใบแผดค่อนข้างแข็ง จับดูระคายมือ ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลมเล็กน้อย ดอกมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อตามส่วนยอด ดอกสีขาวมี 6 กลีบ ฝักอ่อนมีสีเขียวคล้ายฝักกระถิน ฝักแก่สีน้ำตาล เมล็ดแข็ง

สรรพคุณทางยา : ใช้เป็นยาแก้ปวดศีรษะ ลดความดันโลหิตสูง แก้เลือดออกตามไรฟัน รากใช้ต้มน้ำดื่มแก้ไอ

สถานที่พบในทาลายา : ริมถนนดำรงวิชัย ช้างอาคาร คณะเทคนิคการแพทย์ หน้าอาคารศูนย์การเรียนรู้มรดก

กันภัยมหิดล

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Afgekia mahidoliae</i> Burt et Chermssi.
Family (วงศ์)	Leguminosae-Papilionoideae

ค้นพบครั้งแรกที่ประเทศไทยโดยนายเกษม จันทรประสงค์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ประทานพระราชวินิจฉัยชี้ขาดให้ต้นกันภัยมหิดล เป็นต้นไม้สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 ด้วยเหตุว่าเป็นต้นไม้ที่พบในประเทศไทย ปลูกง่าย นามเป็นมงคลและพ้องกับชื่อมหาวิทยาลัย ถึงแม้จะเป็นไม้เถาแต่ก็มีลักษณะสวยงาม สามารถจัดแต่งเป็นทรงพุ่มได้หลายแบบ อายุยืน โดยเมื่อเถาแห้งไปก็สามารถงอกขึ้นใหม่ได้ ซึ่งความเป็นไม้เถาแสดงถึงความเจริญก้าวหน้าและความสามารถปรับตัวให้พัฒนาไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี

สถานที่พบในศาลา : ปลูกคู่ด้านหน้าอาคารสำนักงานอธิการบดี โดยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2542 ในโอกาสวันครบรอบ 30 ปี แห่งวันพระราชทานนามมหาวิทยาลัยมหิดล

การเวก

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Artabotrys ciamensis</i> Mig.
Family (วงศ์)	Annonaceae

ลักษณะ : ไม้เถาเนื้อแข็งขนาดใหญ่ กิ่งก้านค่อนข้างเรียบ มีขนมาก ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับกัน ขอบใบเรียบ ดอกใหญ่ อ่อนสีเขียว แก่สีเหลือง ออกดอกตลอดทั้งปี ขยายพันธุ์โดยการตอนกิ่งหรือเพาะเมล็ด เป็นไม้พื้นเมืองของประเทศอินเดีย และศรีลังกา

สถานที่พบในกาญจนบุรี : ด้านข้างอาคาร 1 คณะสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรศาสตร์ ตัดถนนสวนสัตว์ ไม้เลื้อยบริเวณทางเดินจากหอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดลไป อาคารสำนักงานอธิการบดี

กระเทียมเทศ
Garlic Vine

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Mansoa alliacea</i> (Lam.)
Family (วงศ์)	Bignoniaceae

ลักษณะ : ไม้เลื้อย เนื้อแข็ง อายุหลายปี ทุกส่วนของต้น
มีกลิ่นคล้ายกระเทียม ใบมีลักษณะเป็นใบประกอบ ดอก
ออกเป็นช่อ สีชมพูถึงสีชมพูม่วง ดอกรูปแตร

สถานที่พบในกาลยา : บริเวณรั้วทางเดินเท้าของสถาบัน
โภชนาการ ตัดถนนสวนสัตว์

ชาไก่ดำ

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Justicia fragilis</i> Wall. var. <i>variegata</i>
Family (วงศ์)	Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มเตี้ย สูง 30 - 50 เซนติเมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มแน่น ลำต้น กิ่งก้านและเส้นใบสีม่วงดำ ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ขยายพันธุ์โดยการปักชำ

สถานที่พบในศาสนา : ปลูกเป็นไม้คลุมดินใต้ไม้ใหญ่ สลับกับไม้คลุมดินอื่นๆ บริเวณเลียบบถนนพูนผลประชา

ไข่มุกอินดาเบิน, สร้อยระย้า

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Medinella magnifica*

Family (วงศ์) Melastomataceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มเตี้ย 1.5 เมตร ใบรวม 5 แฉก เนื้อใบเขียวเข้ม ช่อดอกออกตามกิ่ง ออกดอกแบบช่อกระจกระจ ดอกเล็ก สีชมพู

สถานที่พบในกาลยา : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

เข็ม

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Ixora spp. and hybrid</i>
Family (วงศ์)	Rubiaceae

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นมีพุ่มขนาดเล็กจนถึงขนาดกลาง ขนาดลำต้นมีความสูงประมาณ 3 - 5 เมตร ลำต้นเป็นต้นเดี่ยวหรือแตกกอแผ่สาขาออกไปเป็นต้นเล็กกลม ออกดอกเป็นช่อตรงส่วนยอดซึ่งมีก้านดอกชูไว้ภายในช่อประกอบด้วยดอกเล็กๆ ลักษณะเป็นหลอดเล็กๆ ซึ่งมีกลีบอยู่ส่วนบน ประมาณ 4 - 5 กลีบ กลีบเล็กแหลม ลักษณะดอกและสีสันแตกต่างกันไป

สถานที่พบในศาสนา : ตามมูมูอาคารทั่วไป รั้วรอบสนามสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

เข็มน่อง
Violet Ixora

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Pseuderanthemum andersonii</i> Lindau.
Family (วงศ์)	Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้ป่าในประเทศ พบมากในป่าทางภาคใต้ เป็นไม้พุ่มเตี้ย สูงประมาณเมตรเศษๆ ลำต้นเล็ก กิ่งก้านเปราะ และมีสาขาไม่มากนัก ใบเป็นใบยาวรี ผิวใบสาก ออกเป็นคู่ตามข้อต้น ดอกออกเป็นช่อตั้งตามยอด สีม่วง คล้ายดอกเข็ม แต่ดอกไม่เกาะกลุ่มแน่นอย่างเข็ม ให้ดอกตลอดปีแต่โรยเร็ว ดอกมากในช่วงเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

สถานที่พบในศัลยา : ปลูกเป็นไม้ประดับบริเวณริมทางเท้า ด้านหน้าริมถนนกันภัยมหาราช บริเวณประตู 3

คอนสวอร์ค Indian Pink

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Ipomoea quamoclit* Linn.

Family (วงศ์) Convolvulaceae

ลักษณะ : ไม้เถาล้มลุก มีอายุประมาณ 1 ปี เมื่อให้ดอกแล้วก็จะแห้งตายไป ลำต้นหรือเถาจะเลื้อยพันกันแน่น และจะต้องมีหลักหรือซุ้มเพื่อให้เถาคอนสวอร์คเลื้อยพันขึ้นได้ ลำต้นหรือเถาจะมีขนาดเล็กและเรียว ผิวของลำต้นจะเกลี้ยง ใบคอนสวอร์คมีใบเป็นรูปไข่หรือรูปขอบขนาน ขอบใบเป็นจัก แฉกเล็กแบบขนนก ออกดอกเป็นช่อตามง่ามใบ ปลายกลีบดอกจะแยกออกเป็นแฉกแหลมมี 5 แฉก ดอกจะมีสีแดง

สถานที่พบในกาญจนบุรี : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

คว่ำตาย หงายเป็น, โคมญี่ปุ่น
Air Plant, Life Plant

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Kalanchoe pinnata* Pers.

Family (วงศ์) Crassulaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็กคลุมดิน ลำต้นเดี่ยวตั้งตรง มักไม่แตกแขนง มีจุดสีม่วงตามลำต้น ใบเดี่ยวรูปไข่ แผ่นใบหนาอวบ ขอบใบเป็นหยักมน รอยหยักตามขอบใบ ออกดอกเป็นช่อที่ปลายดอก ก้านช่อดอกยาว ดอกมีสีแดงปนเขียว ขยายพันธุ์โดยปักชำใบ

สรรพคุณทางยา : รสเย็น แก้บิด ท้องร่วง อหิวาตกโรค แก้นิ่ว แก้ไขข้ออักเสบ ขับปัสสาวะ แก้ปวดพิษ ถอนฝีพิษ แก้อักเสบฟกบวม

สถานที่พบในกาลายา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

เงาะงาม, พู่อร
Figer Lies on the Ground,
Thailand Powerpuff

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Combretum constrictum</i> (Benth.) M.A. Lawson
Family (วงศ์)	Combretaceae

ลักษณะ : ไม้รอเลื้อยขนาด 3 - 5 เมตร ใบเดี่ยวออกตรงกันข้าม ดอกออกแบบดอกกระจุก เรียงชิดกันแน่นที่ปลายกิ่ง

สถานที่พบในสาขา : ด้านข้างคณะเทคนิคการแพทย์
ริมถนนดำรงวิจัย ด้านหลังสนามฟุตบอล

จันทร์พา

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Dracaena loureiri* Gagnep.

Family (วงศ์) Agavaceae

ลักษณะ : ไม้ประดับที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยโดยเฉพาะตามป่าเขา สูงประมาณ 5 - 7 ฟุต ลำต้นมีความแข็งแรงมาก การแตกใบจะแตกออกบริเวณยอด ใบสีเขียวเข้มเป็นรูปหอก ใบเรียวยาวและยาว ปลายใบแหลม ใบยาวประมาณ 45 - 50 เซนติเมตร และกว้างประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร นิยมปลูกประดับไว้ตามสนามหญ้าหรือใช้ตกแต่งร่วมกับสวนหิน

สถานที่พบในศาสนา : บริเวณหน้าอาคารสถาบันนวัตกรรม การเรียนรู้ ริมถนนผสวนเทคโนโลยี

BU1 Chinese Rose

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Hibiscus rosa sinensis*

Family (วงศ์) Malvaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม ความสูงโดยทั่วไปประมาณ 2.50 เมตร ใบมีสีเขียวเข้ม มนรี ปลายใบแหลม ชบาในบ้านเรารู้จักกันมานานแล้ว จะเห็นได้จากบ้านคนสมัยก่อนจะมีปลูกดอกชบาอยู่แทบทุกบ้านปัจจุบันชบาได้รับการผสมพันธุ์เพื่อให้ได้พันธุ์ใหม่ออกมามากมาย ซึ่งล้วนแต่สวยงามทั้งนั้น ทำให้ได้ดอกของชบาที่มีรูปร่างสวยงาม สีล้นของดอกสดใส ปัจจุบันก็ยังมีพันธุ์แตกต่างออกไปอีกมากมาย ถิ่นกำเนิด จีน อินเดีย และฮาวาย

สถานที่พบในทาลายา : สนามหญ้าด้านหน้าสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน

BOUQUET
Desert Rose, Impala Lily

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Adenium obesum</i> (Forssk.) Roem.& Schult.
Family (วงศ์)	Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม ลำต้นกลม มียางสีขาว ใบเป็นใบเดี่ยว มักออกหนาแน่นบริเวณปลายกิ่ง ปลายใบมน โคนเรียว ก้านใบสั้น แผ่นใบหนา ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งสีชมพู ขอบสีชมพูเข้ม ทยอยบานครั้งละ 3 - 4 ดอก กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ภายในหลอดมีสีเหลือง ปลายแยกกันเป็น 5 กลีบ เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 - 6 เซนติเมตร ผลเป็นฝัก ครอบยาวรีเมื่อแก่แตกได้

สถานที่พบในศาสนา : ปลูกตกแต่งตามอาคารต่างๆ

เบญจมาศ Bread Flower

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Vallis glabra</i> (L.) Kuntze
Family (วงศ์)	Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้เถาขนาดกลาง ทุกส่วนของต้นมีน้ำยางสีขาว แต่ละเถาจะแตกกิ่งตั้งจำนวนมาก ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปไข่หรือรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบเป็นคลื่นเล็กน้อย ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ดอกสีขาว ออกดอกตลอดทั้งปี มีกลิ่นหอมแรงคล้ายใบเตย ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่ง

สรรพคุณทางยา : น้ำยางสีขาวค่อนข้างข้นเหนียวนำไปรักษาบาดแผลภายนอก ทำยาถ่ายอย่างแรง ทำให้อาเจียน เพื่อถ่ายน้ำเหลือง ใช้กระตุ้นกล้ามเนื้อลาย เพิ่มความดันเลือด กระตุ้นมดลูก เป็นต้น

สถานที่พบในกาลายา : เป็นชุ่มเลื้อยเลียบทางเดินระหว่างอาคารสำนักงานอิทการบดีกับอาคารวิทยาลัยนานาชาติ

เบ็องนาง
Bush Clock Vine

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Thunbergia erecta</i> (Benth.) Anderson
Family (วงศ์)	Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มรอเลื้อย ใบเดี่ยวออกตรงกันข้ามเป็นคู่ๆ ดอกออกเป็นช่อตามกิ่งก้านและห้อยลง ดอกออกจากซอกของใบประดับซึ่งเรียงซ้อนกัน ใบประดับมีสีเขียวอมเหลือง ประจุดแดง ดอกมีสีม่วงเข้ม รูปกรวยปากแตร ตรงกลางดอกเป็นสีเหลือง พบตามป่าเบญจพรรณทั่วไป ขยายพันธุ์โดยการปักชำหรือตอนกิ่ง

สถานที่พบในกาลยา : ปลูกเป็นไม้ประดับตามชั้นอาคาร คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชาติ

ซองออฟอินเดีย Song of India

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Dracaena reflexa</i> (Decne.) Lam.
Family (วงศ์)	Agavaceae

ลักษณะ : พันธุ์ไม้ที่มีความสวยงามมาก ใบมีสีเขียวตรงกลาง ขอบใบมีสีเหลืองทอง ใบแข็งและหนา ปลายใบแหลม เจริญเติบโตได้ช้ามากเพราะว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของใบไม่ค่อยมีคลอโรฟิลล์ ซองออฟอินเดียนิยมปลูกเป็นไม้ประดับกลางแจ้ง และตกแต่งสวน มีถิ่นกำเนิดในตอนใต้ของอินเดียและศรีลังกา

สถานที่พบในกาลายา : ปลูกเป็นไม้ประดับตามมุมอาคารต่างๆ สถาบันโภชนาการ สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน

เบ็องเปอ
Wild Sage

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Gmelina philippensis</i> Cham.
Family (วงศ์)	Labiatae

ลักษณะ : ไม้พุ่มรอเลื้อย สูง 2 - 6 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้าม ดอกสีเหลืองออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ช่อดอก ห้อยลงขนาดยาว 2 - 4 เซนติเมตร ผลเป็นผลสด รูปรีกลม ขนาด 1.5 - 2.5 เซนติเมตร ผลสุกสีเหลืองส้ม ผิวมัน มีถิ่นกำเนิดในประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศไทยพบตามป่าเบญจพรรณทั่วไป

สรรพคุณทางยา : รากมีรสขมเย็นแก้พิษฝีภายใน แก้กษัย แก้ก้อนใน เป็นยาดับพิษทั้งปวง และหยอดรักษาตา ลูกช้องแมวตำกับกระเทียมและปูนทาตัวแก้ท้องมาน แก้ปวดข้อ ปวดกล้ามเนื้อ ทาแก้แผลถูกน้ำกัด ผลเชื่อมรับประทานแก้วัณโรค แก้ไอ รากและใบรักษาบาดแผล น้ำคั้นและใบสดหยอดหู แก้ปวดหู ใบรับประทานเป็นยาถ่าย แก้บวม และตำพอกสุ่มศีรษะแก้ผม่วง ต้มเอาน้ำ อมแก้เหงือกบวมและปวดฟัน

สถานที่พบในกาลยา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกขชาติ

เดหลี
Peace Lily

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Spathiphyllum sp.*

Family (วงศ์) Araceae

ลักษณะ : ไม้ประดับที่มีใบสีเขียวเข้มและมันเป็นเงาวาววับ ดอกเป็นช่อสีขาวหรือขาวแกมเหลือง กาบหุ้มช่อดอกเป็นสีขาวมีลักษณะคล้ายดอกหน้าวัว กาบห่อช่อดอกนี้จะเปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีเขียว มีถิ่นกำเนิดในประเทศโคลัมเบีย เวเนซุเอล่า

สถานที่พบในศาสนา : พืชคลุมดินบริเวณโคนไม้ใหญ่
ริมถนนพุ่มผลประชา

ดาวเรือง
African marigold, Aztec marigold,
Big marigold, American marigold

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Tagetes erecta* L.

Family (วงศ์) Compositae

ลักษณะ : ไม้ดอกล้มลุก มีทั้งพันธุ์เตี้ยและพันธุ์สูง ลำต้นเป็นเหลี่ยม ใบประกอบแบบขนนกเรียงตรงข้าม ดอกมีหลายสี เช่น สีขาว เหลือง เหลืองทอง และส้ม ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกเดี่ยวที่ปลายกิ่ง

สรรพคุณทางยา : ใบมีสรรพคุณพอกแผลฝี ทาแผลเน่าเปื่อย น้ำคั้นจากใบแก้ปวดหู ดอกแก้ริดสีดวงทวาร ขับเสมหะ แก้เจ็บตา เวียนศีรษะ ไอกรน คางทูม

สถานที่พบในสาขา : ริมถนนวิรัชดุขฎี

ตรีชวา, ก้างแมว White Shrimp Plant

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Clerodendrum serratum</i> (L.) Moon var. <i>wallichii</i> C.B. Clarke
Family (วงศ์)	Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูงประมาณ 0.5 - 1 เมตร ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปรี ดอกสีขาวหรือม่วงอ่อน ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง แต่ละดอกมีใบประดับรูปหัวใจสีขาวลายเขียว 3 ใบ กลีบดอกเป็นหลอดเล็กปลายแยกเป็น 2 ส่วน ผลกลมเล็กเมื่อแก่แตกได้

สถานที่พบในกาญจนบุรี : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

ต้อยติ่ง
Waterkanon

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Ruellia tuberosa*

Family (วงศ์) Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นไม้ล้มลุก หรือไม้เลื้อย บริเวณข้อมักจะพองโป่ง เป็นใบเดี่ยว ขอบใบเรียบ

สรรพคุณทางยา : ใช้เมล็ดพอกแผลที่เรื้อรัง มีหนอง ทำให้แผลหายเร็ว

สถานที่พบในกาลยา : บริเวณพื้นที่ริมขอบถนนทั่วไป

ต้อยติ่งญี่ปุ่น, ต้อยติ่งเทศ
Wild Petunias

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Ruellia squarrosa</i> (Fenzl.) Cufod
Family (วงศ์)	Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็กสูงประมาณ 30 - 80 เซนติเมตร ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงตรงกันข้าม ขอบใบเรียบ ดอกช่อละ 2 - 3 ดอก สีม่วง สีชมพู ดอกรูปลำโพง

สรรพคุณทางยา : เช่นเดียวกับต้อยติ่งดั้งเดิม เมล็ดพอกแผลที่เรื้อรัง มีหนองทำให้แผลหายเร็ว ช่วยดูดหนอง

สถานที่พบในศาสนา : ปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไป บริเวณทางขึ้นอาคารหอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

ทรงบาดาล
Kalamona, Scrambled Eggs

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Cassia surattensis</i> Burm. f.
Family (วงศ์)	Caesalpinioideae- Leguminosae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูง 3 - 5 เมตร ใบประกอบแบบขนนก
ปลายคู่เรียงสลับ ดอกสีเหลืองออกตามซอกใบและปลายกิ่ง
ผลเป็นฝักแบน

สถานที่พบในกาลยา : หน้าอาคารวิทยาลัยนานาชาติ

ทองอุไร
Yellow Elder, Yellow Bells,
Trumpet Vine

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Tecoma stans* (L.) Kunth.

Family (วงศ์) Bignoniaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็กสูง 2 - 4 เมตร ลำต้นเล็ก แผ่กิ่ง
ด้านบนเป็นพุ่มกลม โปร่ง ใบประกอบขนนก ขอบใบย่อย
หยิกเป็นฟันเลื่อย ลำต้นสีน้ำตาลนวลตลอดทั้งต้น ก้านใบ
ช่อดอกอ่อนเป็นสีเขียว ดอกสีเหลืองสด มีรูปลักษณะคล้าย
ระฆัง หรือแตร หรือทรัมเป็ต ออกดอก เป็นช่อตามปลายกิ่ง

สถานที่พบในศาสนา : เลียบถนนปัญญาแผ่นดิน

เทียนทอง
Golden Dew Drop

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Duranta erecta* L.

Family (วงศ์) Verbenaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นแตกกิ่งก้านจำนวนมาก ทรงพุ่มแน่นทึบ เปลือกสีน้ำตาลอ่อน ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ขอบใบหยัก แผ่นใบสีเขียวอ่อนอมเหลืองถึงสีเหลืองทอง ดอกสีม่วง ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง

สถานที่พบในกาลยา : ปลูกเป็นไม้ริมทางเดินถนน ผสานเทคโนโลยีใกล้บริเวณบ้านมหิดล

บิ๊ออน
Barometer Bush, Ash

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Leucophyllum frutescens</i> (Berl.). I.M.
Family (วงศ์)	Scrophulariaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูง 1 - 2 เมตร พุ่มกว้างประมาณ 1 - 2 เมตร ใบเดี่ยว ผิวสัมผัสละเอียด ใบรูปไข่กลับถึงรูปรีสีเขียวอมเทา มีขนอ่อนนุ่ม ดอกออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง สีม่วงสดถึงสีชมพูอมม่วงแดง มักออกดอกพร้อมกันทั้งต้น มีถิ่นกำเนิดในประเทศเม็กซิโก

สถานที่พบในศาสนา : ด้านข้างคณะเทคนิคการแพทย์

บัวติบ
Rain Lily, Little Witches

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Zephyranthes spp.*

Family (วงศ์) Amaryllidaceae

ลักษณะ : ไม้หัวขนาดเล็ก เป็นไม้ล้มลุก หัวมีลักษณะกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 - 2 นิ้ว ต้นเจริญจากหัว มีใบยาวเรียว บางชนิดใบแบน บางชนิดใบกลม ดอกเป็นรูปกรวย มี 6 กลีบ การจัดเรียงของกลีบดอกเป็นแบบสลับ ดอกแบบชั้นเดียว ดอกมีหลายสี เช่น สีขาว เหลือง และชมพู

สถานที่พบในกาลยา : เป็นพืชคลุมดินปลูกตามแนวต้นไม้ใหญ่สองข้างของถนนผสวนเทศไทยและถนนพูนผลประชา

บานบุรีแคระ: Golden Trumpet

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Allamanda cathartica* Linn.

Family (วงศ์) Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มกิ่งเลื้อย ไม่มีขน ใบเดี่ยวติดกันเป็นคู่ ตรงกันข้าม ขอบใบเรียบ ด้านบนเป็นมัน เป็นไม้ถิ่นกำเนิดของอเมริกา ขยายพันธุ์โดยการตอนกิ่งหรือปักชำ

สถานที่พบในศาสนา : บานบุรีแคระปลูกเป็นไม้คลุมดิน ใต้ไม้ใหญ่บริเวณริมถนนพุ่มผลประชา

บานเช้าดับ
Sage Rose

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Turnera ulmifolia</i> L.
Family (วงศ์)	Turneraceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 30 เซนติเมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับเวียนกัน ขอบใบแบบฟันเลื่อย ดอกออกเดี่ยวๆ ตามยอด กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปปากแตร มีสีขาวนวล ตรงกลางสีนวล โคนกลีบเหลือง ดอกบานตอนเช้า มีถิ่นกำเนิดในอเมริกาเขตร้อนและหมู่เกาะอินดีสตะวันตก ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดหรือปักชำ

สถานที่พบในศลาษา : ปลูกคลุมดินใต้ไม้ใหญ่บริเวณถนนกันภัยมหิดล ปลูกเป็นไม้ประดับหน้าอาคารสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน

บานไม่รู้โรย
Globe Amaranth, Bachelor's
Buttons, Gomphrena, Everlasting

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Gomphrena globosa* Linn.

Family (วงศ์) Amaranthaceae

ลักษณะ : ไม้ล้มลุกประเภทต้นเดี่ยว ใน 1 ต้น จะมีการแตกกิ่งก้านมากมาย ลำต้นสูงประมาณ 1 - 2 ฟุต ลำต้น กิ่งก้านและใบมีขนละเอียดอ่อนนุ่มปกคลุม ลักษณะสีของลำต้นและกิ่งก้านจะเป็นตัวบ่งบอกสีของดอกได้ ใบมีลักษณะยาวรีขอบใบเรียบ ดอกเป็นแบบ "Head" มีลักษณะกลม ดอกประกอบด้วยกลีบดอกแข็งสั้นจำนวนมากอัดแน่นรวมกันอยู่เป็นพุ่มกลม ดอกจริงมีขนาดเล็กๆ สีเหลืองหรือสีขาวแทรกอยู่ในกลีบประดับซึ่งมีอยู่หลายสี เช่น แดง ขาว ชมพู ม่วง แชมฟ้า บานเย็น มีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมในอเมริกาใต้และอเมริกากลาง

สถานที่พบในศาสนา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรินธร

ปีบยูนาน
China Doll

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Radermachera sinica* Hemsl.

Family (วงศ์) Bignoniaceae

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดกลางที่มีใบสวยชนิดหนึ่ง ลักษณะใบจะคล้ายกับใบของต้นแก้วแต่จะมีขนาดใหญ่กว่า ใบมีสีเขียวเข้มมันวาว ลักษณะดอกคล้ายดอกของชวนชม กลีบดอกมีสีชมพูอ่อนๆ เกือบขาว เกสรสีเหลืองอมส้ม ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ดอกจะมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกดอกตลอดทั้งปี ดอกเก่าโรยดอกใหม่แทน

สถานที่พบในกาลยา : สถาบันโภชนาการ

ปีตตาเวีย Cotton Leaved Jatropha

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Jatropha integerrima* Jacq.

Family (วงศ์) Euphorbiaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูงได้ถึง 6 เมตร ใบรูปไข่กลับหรือรูปคล้ายไวโอลิน โคนใบบอบเรียว ขอบใบเรียบหรือเป็นจักซี่ฟัน ตื้นๆ ปลายใบเรียวแหลมหรือเป็นติ่งหนาม ดอกมี 2 สี แดง และชมพู ออกดอกเป็นช่อ ผลมี 3 พู ลักษณะเป็นเหลี่ยมมุม แต่ไม่แหลม แก่แล้วแตกทั้งตรงกลางพูและผนังก้นพู เมล็ดแข็ง รูปทรงรีถึงกลม

สถานที่พบในกาลยา : ปลูกรายล้อมไม้ใหญ่ริมถนน พุ่มผลประชา

ประยงค์
Chinese Rice Flower

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Aglaiia odorata*

Family (วงศ์) Meliaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูงไม่เกิน 2 เมตร ดอกกลมๆ ขนาดเล็ก คล้ายไข่ปลาหรือเม็ดสาकु สีเหลืองสด ดอกหอมมาก ประยงค์ มีทรงพุ่มสวย ใบเขียวเป็นมัน รูปร่างคล้ายใบแก้ว ช่อดอกโปร่ง ออกตามซอกใบ ดอกกลมเล็กมาก

สรรพคุณทางยา : ใช้อบใบชาให้มีกลิ่นหอม เรียกว่าชาดอกประยงค์ ตำรายาไทยใช้รากเป็นยากินให้อาเจียน ถอนพิษเมื่อเมา

สถานที่พบในกาลยา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชาติ

ประทัดไทย Stave-Wood, Sironum Wood

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Quassia amara* L.

Family (วงศ์) Simaroubaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูง 1.5 - 3 เมตร แตกกิ่งก้านมากเป็นพุ่มเตี้ย เปลือกต้นเรียบสีน้ำตาล ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ออกเรียงสลับ ใบย่อยมี 5 ใบ รูปรีหรือรูปไข่กลับ กว้าง 2 - 3 เซนติเมตร ยาว 3 - 5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบสีเขียว ก้านใบรวมสีแดงมีครีบแผ่ออกทั้งสองข้าง ใบอ่อนสีแดง ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ดอกสีแดงสด กลีบดอกไม่บานจะหุ้มเกสรอยู่เป็นรูปกรวยคว่ำ ก้านช่อดอกสีแดง ผลเป็นผลกลุ่ม ผลย่อยรูปไข่กลับ สีแดงคล้ำ

สรรพคุณทางยา : ราก ใบ เนื้อไม้ เปลือก ใบ ทาผิวหนัง แก้คัน เปลือกและเนื้อไม้เป็นยาบำรุงน้ำย่อย ทำให้อยากรับประทานอาหาร เนื้อไม้นำมาสกัดเป็นยาขับพยาธิเส้นด้ายสำหรับเด็ก

สถานที่พบในกาญจนบุรี : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

ผกากรอง
Cloth of Gold

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Lantana camara* Linn.

Family (วงศ์) Verbenaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มที่พบทั่วไปในบ้านเรา ใบจะมีสีเขียวเข้ม ใบรูปไข่ขอบใบหยิกเล็กน้อย ผิวใบจะมีขนอยู่ ทำให้รู้สึกสากๆ เมื่อจับต้อง ผกากรองนิยมปลูกเป็นไม้ประดับ โดยอาจปลูกเป็นแถวหรืออาจปลูกเป็นกลุ่มให้เกิดเป็นพุ่มก็ได้ ดอกของผกากรองมีลักษณะสีส้มที่สวยงามมาก มีหลายสี ตั้งแต่เหลือง ชมพูและม่วง ถิ่นกำเนิด แอฟริกา

สถานที่พบในศาลา : ปลูกเป็นไม้คลุมดินทั่วไป ริมถนนกันภัยมิดล หน้าสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน สถาบันโภชนาการ

ผักบังฝรั่ง Morning Glory Tree

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Ipomoea carnea* Jacq.

Family (วงศ์) Convolvulaceae

ลักษณะ : ไม้เถาเลื้อยใหญ่ ครึ่งเลื้อย ครึ่งต้น ดอกเป็นรูป
แตรใหญ่ปากบาน สีม่วงอ่อน ออกดอกตลอดปี ถิ่นกำเนิด
ในอเมริกา ถิ่นร้อน

สถานที่พบในกาญจนบุรี : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรี
รุกขชาติ

พืเสื้อราตรี
Indian Park

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Oxalis sp.*

Family (วงศ์) Oxalidaceae

ลักษณะ : พืชล้มลุก มีหัว มีใบประกอบคล้ายนิ้วมือ มักจะหุบใบในเวลากลางคืน ใบมีลักษณะใบประกอบคล้ายสามเหลี่ยม โดยมีมุมแหลมชนกัน มีสีชมพู-ม่วง ดอกออกดอกเป็นดอกเดี่ยว โดยก้านดอกออกจากก้านลำต้น มีสีชมพูม่วง มีกลีบดอก 5 กลีบ เป็นดอกสมบูรณ์เพศ มีเกสรตัวผู้ 5 - 6 ตัว

สถานที่พบในศึกษา : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

พุดรรักษา Canna, Indian Shoot

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Canna hybrid.*

Family (วงศ์) Cannaceae

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก เนื้ออ่อนอวบน้ำ ลำต้นมีความสูงประมาณ 1 - 2 เมตร มีลำต้นอยู่ใต้ดินเรียกว่า เหง้า มีการเจริญเติบโตโดยแตกหน่อเป็นกอคล้ายกับกล้วย ลักษณะหน่อที่เจริญเป็นต้นเหนือพื้นดินนั้นมีลักษณะกลมแบน สีเขียว ขนาดลำต้นโตประมาณ 2 - 4 เซนติเมตร ใบมีขนาดใหญ่สีเขียว ขอบใบเรียบ ออกดอกเป็นช่อตรงส่วนยอดของลำต้น ถิ่นกำเนิดทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอินเดีย

สถานที่พบในกาลายา : พบโดยทั่วไปบริเวณริมคูคลองระบายน้ำ หน้าวิทยาลัยนานาชาติ ริมถนนผสวนเทคโนโลยี หน้าตึกสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

พลับพลึง
Crinum Lily, Veldlily

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Crinum asiaticum* Linn.

Family (วงศ์) Amaryllidaceae

ลักษณะ : พืชล้มลุกมีลำต้นใต้ดินเป็นหัวกลม ส่วนที่โผล่พ้นดินเป็นกาบใบอัดกันแน่น ใบเป็นใบเดี่ยว แผ่นใบเป็นมัน เรียบ ลักษณะแคบ เรียวยาว เรียงเวียนรอบแกนลำต้น ออกดอกเป็นช่อ มีก้านช่อดอกยาว ดอกมีลักษณะคล้ายปากแตร กลิ่นหอมฉุน ผลค่อนข้างกลม สีเขียวอ่อน

สรรพคุณทางยา : หัวใช้ต้มเอาน้ำรับประทานทำให้อาเจียนเป็นเสมหะ ใช้เป็นยาบำรุงกำลัง เป็นยาระบาย รักษาโรคเกี่ยวกับน้ำดี โรคเกี่ยวกับปัสสาวะ ใบใช้ฉุนไฟพอนิม พอกแก้เคล็ดบวม แผลง ชัดยอก ใช้ตำปิดศีรษะ แก้ปวดศีรษะ ลดอาการไข้ ใช้ต้มดื่มทำให้อาเจียน รากใช้ตำพอกแผล ใช้รักษาพิษยางนอง เมล็ดใช้เป็นยาขับปัสสาวะ ขับประจำเดือน เป็นยาระบาย เป็นยาบำรุง

สถานที่พบในกาลยา : ปลูกตามริมขอบคูคลอง เป็นไม้ประดับแนวรั้ว ด้านหลังสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน

พุดจิบ Crape Jasmine

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Tabernaemontana
divaricata* (L.) Raemer &
Schultes.

Family (วงศ์) Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มเตี้ย ทรงพุ่มแน่น ใบมีรูปร่างมนรีสีเขียวเข้ม ปลายใบแหลมเป็นติ่งยาว ตามลำต้นและใบมียางสีขาว มีกลีบดอกซ้อนกัน 3 ชั้นๆ ละ 5 กลีบ กลีบดอกมีรอยยับย่นบิดเป็นริ้วๆ มีกลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี

สรรพคุณทางยา : ไม้เป็นยาเย็น ลดไข้ น้ำจากต้นขับพยาธิ เปลือกต้น รากมีอัลคาลอยด์ coronarine

สถานที่พบในศตวรรษ : บริเวณด้านข้างอาคารคณะศิลปศาสตร์

พุดใหญ่ พุดซ้อน
Cape Jasmine

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Gardenia augusta</i> (L.) Merr.
Family (วงศ์)	Rubiaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มแตกกิ่งก้านมากจนเป็นพุ่มกลม ใบหนา เป็นมันสีเขียวแก่ ดอกโตสีขาวสะอาดบริสุทธิ์ กลิ่นหอมแรงมาก ถิ่นเดิมของพุดซ้อนเข้าใจว่าอยู่ในประเทศจีน

สถานที่พบในกาลายา : ด้านหลังอาคารสถาบันโภชนาการ

พุดตานชมพู, พุดตานฮาฮา, พุดตานญี่ปุ่น

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Dombeya elegans*

Family (วงศ์) Malvaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูงประมาณ 1 เมตร ดอกเป็นช่อสีชมพู
ถิ่นกำเนิดจากอาฟริกาใต้ เป็นไม้ประดับนำเข้า อยู่ในวงศ์
เดียวกับดอกพุดตาน

สถานที่พบในศาสนา : สถาบันโภชนาการ

พวงคราม
Purple Wreath

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Petrea volubilis* Linn.

Family (วงศ์) Verbenaceae

ลักษณะ : ไม้เถา กิ่งก้านเล็กเรียว ใบเดี่ยวออกตรงกันข้าม เป็นคู่ๆ ขอบใบเรียบ ใบบางสากมือ ดอกสีม่วงหรือม่วงคราม ออกเป็นช่อห้อยย้อยตามง่ามใบ มีถิ่นกำเนิดในอเมริกาเขตร้อน ขยายพันธุ์โดยการตอนหรือกิ่งปักชำ

สถานที่พบในศาสนา : บริเวณซุ้มประตูอุทยานธรรมชาติ
วิทยาลัยศรีรุกขชาติ

พยับหมอก
Cape Leadwort, Leadwort

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Plumbago auriculata* Lam.

Family (วงศ์) Plumbaginaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นแตกกิ่งก้านเป็นพุ่มค่อนข้างโปร่ง ใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบรูปไข่กลับ ผิวใบด้านบนสีเขียวสด ผิวใบด้านล่างมีขนอ่อนสากระคายมือ ดอกสีขาวปนฟ้าอมเทา ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแน่นที่ปลายกิ่ง

สถานที่พบในศาสนา : หน้าอาคารคณะศิลปศาสตร์
หน้าสำนักงานอธิการบดี และหน้าอาคารศาลาया

พญาบาทหลวง โยทะกา
St.Thomas Tree, Yellow Bauhinia

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Bauhinia tomentosa</i> L.
Family (วงศ์)	Caesalpiniaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 2 - 3 เมตร ใบมีลักษณะคล้ายใบแฝดเช่นเดียวกับกาหลง ชงโค หรือเสี้ยวแดงเสี้ยวขาว แต่ใบเล็กกว่ามาก ดอกจะออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อละ 3 - 5 ดอก สีเหลืองสว่าง พอดกเย็นดอกจะเป็นสีม่วงคล้ำ

สถานที่พบในศาลาฯ : หน้าอาคารคณะวิทยาศาสตร์
ถนนพหลโยธิน กรุงเทพมหานคร
ด้านข้างอาคารคณะเทคนิคการแพทย์
ริมถนนดำรงวิชัย

พู่ระหงส์ Coral Hibiscus, Fringed Hibiscus

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Hibiscus schizopetalus</i> (Mast.) Hook.f
Family (วงศ์)	Malvaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก แตกกิ่งก้านเป็นทรงพุ่มรูปไข่กลับ เปลือกต้นและใบมียางเหนียว ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับใบรูปรี ขอบใบจักฟันเลื่อย แผ่นใบบาง ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน ดอกสีแดงหรือสีแดงอมส้ม ออกเป็นดอกเดี่ยวตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกห้อยลง ปลายกลีบดอกเป็นแฉกและหยักเป็นริ้วแผ่โค้งไปด้านหลัง เกสรเพศผู้เป็นหลอดยาว ยอดเกสรเพศเมียสีแดง ผลแห้งมีจอย ขนาดประมาณ 2 เซนติเมตร

สถานที่พบในกาลายา : ไม้ตกแต่งตามอาคาร คณะเทคนิคการแพทย์

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Bougainvillea spp.</i>
Family (วงศ์)	Nyctaginaceae

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ประเภทเถาเลื้อย ลำต้นมีความยาวประมาณ 1 - 10 เมตร มีลำเถาแข็งแรงเลื้อยไปได้ไกล ผิวลำต้นสีเทาหรือสีน้ำตาลลำต้นมีหนามคมติดอยู่เป็นระยะๆ ลักษณะของทรงพุ่มสามารถตัดแต่งและบังคับทิศทางการเจริญเติบโตได้ ใบเป็นใบเดี่ยวแตกตามเถา ลักษณะรูปไข่ ปลายใบแหลมโคนใบมนขอบใบเรียบ พื้นใบเรียบสีเขียว ขนาดใบกว้าง 2 - 4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อตามส่วนยอด มีกลีบดอกหรือใบประดับ 3 กลีบ ส่วนดอกจะมีดอกเล็กสีขาว กลีบดอกจะมีขนาดและสีสันท่างกันตามชนิดพันธุ์ มีถิ่นกำเนิดในประเทศบราซิล

สถานที่พบในศาลา : ตกแต่งตามอาคารตึกวิทยาลัย ศึกษาศาสตร์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ อาคารอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แนวถนนด้านหลังสนามฟุตบอล

มะลิ Sambac, Arabian Jasmine

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton
Family (วงศ์)	Oleaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดกลาง ใบมีรูปร่างป้อม ปลายใบแหลม แผ่นใบเป็นคลื่นเล็กน้อย ออกดอกเป็นช่อมีสีขาว มีกลีบดอก 6 กลีบ กลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี มีกลิ่นหอมแรง ออกดอกเดี่ยวที่ปลายกิ่ง

สรรพคุณทางยา : ใบสดตำให้ละเอียดผสมน้ำมันพืช ทารักษาแผลพุพอง ดอกบำรุงหัวใจ ใช้ปรุงเป็นยาหอม ใช้อบน้ำหอม ทำนุหงาและดอกไม้ประดิษฐ์

สถานที่พบในศาสนา : แปลงปลูกฝึก ริมถนนดำรงวิจัย

โมก
Moke

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Wrightia religiosa</i> Benth.ex Kurz.
Family (วงศ์)	Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มยืนต้น สูงประมาณ 1 - 3 เมตร เปลือกของลำต้นและกิ่งก้านเป็นสีค่อนข้างดำ ใบรูปมนปลายใบแหลมขนาดเล็กสีเขียว ดอกมีขนาดเล็ก มีกลิ่นหอมสีขาวมี 5 กลีบ โมกออกผลเป็นฝักและออกฝักเป็นคู่ แต่จะฝักจะโค้งเข้าหากัน

สรรพคุณทางยา : เป็นสมุนไพรที่นำมาผสมเป็นยาแก้โรคผิวหนังโดยใช้ราก

สถานที่พบใบกาลยา : ปลูกตามแนวรั้วทั่วไป อาคารอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รั้วบ้านมหิดล ด้านถนนผสวนประเทศไทย

มิกกี้เมาส์ Mickey Mouse

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Ochna kirkii* Oliv.

Family (วงศ์) Ochnaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1.50 เมตร ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปขอบขนาน โคนใบมน ปลายใบแหลม ขอบจักเป็นหนาม เนื้อใบหนา มัน ดอกช่อออกเป็นช่อตามซอกใบ 2 - 3 ดอก ฐานรองดอกเป็นรูปครึ่งวงกลม ดอกสีเหลือง ผลทรงกลม สุกสีดำติดอยู่บนฐานรองดอกสีแดง ออกดอกตลอดปี การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ตอนกิ่ง ประโยชน์เป็นไม้ประดับมีถิ่นกำเนิดในอเมริกา

สถานที่พบในศาลา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

ยี่โก
Sweet Oleander, Rose Bay,
Oleander

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Nerium oleander</i> L.
Family (วงศ์)	Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดกลาง ลำต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านจำนวนมากที่โคนต้น ทุกส่วนของต้นมียางใส กิ่งอ่อนสีเขียว เปลือกสีน้ำตาลเข้ม ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับรอบกิ่ง ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ดอกสีชมพู ขาว แดง เหลือง ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกเชิงประกะอบที่ปลายกิ่ง ช่อละ 20-50 ดอก ผลแห้งเป็นฝัก เมื่อแก่แตกแนวเดียว เมล็ดแบนรูปรี มีขนละเอียดคลุม

สถานที่พบในศาสนา : บริเวณด้านหลังอาคารคณะเทคนิคการแพทย์ ริมถนนดำรงวิจัย

ไผ่ปีนัง
Climbing Oleander, Cream Fruit

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Strophanthus gratus</i> Franch.
Family (วงศ์)	Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้กึ่งต้นกึ่งเลื้อย สูงตั้งแต่ 2 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว หนา ผิวใบมัน รูปมนรี เป็นไม้ที่มียาง ตามลำต้นและกิ่งก้าน ดอกออกเป็นช่อตามโคนก้านใบหรือ ปลายกิ่ง ส่วนยอด ช่อหนึ่งมีดอก 5 - 10 ดอก กลีบหนา สีชมพูอมม่วง มี 5 กลีบ มีถิ่นกำเนิดในหมู่เกาะมาสคาเรน

สถานที่พบในศาสนา : ริมทางเดินจากคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ไปหอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ริมอาคารคณะเทคนิคการแพทย์

รางจืด
Babbler's Bill Leaf

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Thunbergia laurifolia</i> L.
Family (วงศ์)	Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้เถาขนาดกลาง ลำต้นจะเลื้อยพันกับต้นไม้อื่น โดยอาศัยลำต้นพันรัดไม่มีมือจับ ใบเป็นใบเดี่ยวแยกออกจากลำต้นเป็นคู่ตรงบริเวณข้อ มีสีเขียวเข้ม รูปยาวรีหรือรูปไข่ ขอบเรียบหรือหยักตื้น ดอกสีม่วงอมฟ้าออกเป็นช่อตามซอกใบ ห้อยลงมีใบประดับสีเขียว กลีบของดอกมีลักษณะเป็นถ้วยรูปจาน กลีบดอกแผ่ออกเป็นรูปแตร

สรรพคุณทางยา : ใช้น้ำคั้นใบสดแก้ไข้ ถอนพิษของยาพิษ พิษพิษ เห็ดพิษ พิษจากสัตว์และสิ่งมีนเมาต่างๆ ไข้แก้อักเสบตำพอกแก้ปวดลดบวม

สถานที่พบใบกาลยา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

รสสุคนธ์ขาว

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Tetracera loureiri</i> (Fin. & Gagnep.) Pierre ex Craib.
Family (วงศ์)	Dilleniaceae

ลักษณะ : ไม้เถาเนื้อแข็งขนาดกลาง ใบเดี่ยวเรียงสลับกัน ขอบใบจัก สีเขียวเข้ม สาก ดอกสีขาวกลิ่นหอม ออกเป็นช่อ ออกดอกตลอดปี ขึ้นทั่วไปตามป่าละเมาะหรือป่าผลัดใบ

สถานที่พบในศาสนา : พบเป็นไม้เลื้อยบริเวณทางเดิน เชื่อมอาคารบริเวณด้านหน้าอาคารบรรยายรวม 1 ไป หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

ระย่อน้อย

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Rauwolfia serpentina</i> Benth. ex Kurz.
Family (วงศ์)	Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 1 เมตร ใบเดี่ยว ออกรอบๆ ข้อ ข้อละ 3 ใบ ดอกเป็นช่อ กลีบเลี้ยงสีแดงสด กลีบดอกสีขาวติดกันเป็นหลอด ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด ราก มีอัลคาลอยด์ reserpine

สรรพคุณทางยา : สำหรับลดความดันโลหิต

สถานที่พบในศาลาชา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

ราชาวดี
Rajavadee

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Buddleja paniculata* Wall.

Family (วงศ์) Buddlejaceae

ลักษณะ : ไม้ขนาดกลาง กิ่งอ่อนเป็นเหลี่ยม มีขนปกคลุม ใบเป็นใบเดี่ยว ใบมนสอบไปทางปลาย ขอบใบหยัก ผิวใบระคายมือ ออกดอกเป็นช่อตามปลายยอดและง่ามใบ สีขาว มีกลิ่นหอม

สถานที่พบในศาสนา : ซ้ำงอาคารภูมิพลสังคีต

ลำโพง
Devil's Apple

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Datura metel* Linn.

Family (วงศ์) Solanaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มล้มลุก สูง 1 - 2 เมตร ใบรูปไข่ปลายแหลม ผิวใบไม่เรียบ ขอบใบเป็นรอยหยัก ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกตามโคนก้านใบ ดอกลำโพงมีลักษณะทรงกรวยยาว ปากบานคล้ายแตรทรมเปิดหรือดอกฝักนึ่งแต่ขนาดใหญ่กว่า กลีบดอกมีสีขาว สีเหลือง หรือสีม่วง มีกลีบชั้นเดียว

สรรพคุณทางยา : ลำโพงมีสรรพคุณทางสมุนไพร ปรากฏในตำราแพทย์แผนไทยหลายประการ ใบรสเมาเบื่อ ตำพอกฝีทำให้ยุบ แก้ปวดบวม อักเสบ ดอกหั่นตากแดด ให้แห้ง ใช้มีวนสูบแก้ริดสีดวงจมูกและหอบหืด ผลแก้ไข้พิษ แก้ไข้ที่ทำให้กระสับกระส่าย เมล็ดคั่วพอบหมदन้ำมัน ประุงกิน เป็นยาบำรุงประสาท แก้ไข้พิษ

สถานที่พบในกาลยา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

เล็บครุฑ Polyscias

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Polyscias spp.*

Family (วงศ์) Araliaceae

ลักษณะ : พืชยืนต้น มี 57 สกุล 80 ชนิด สูงตั้งแต่ 30 เซนติเมตร ถึง 25 เมตร ลำต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านได้ ลำต้นเป็นข้อ เมื่อยังอ่อนมีสีเขียว บางชนิดมีจุดด่างสีขาวหรือสีเหลืองนวลบ้าง เมื่อต้นแก่จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและแข็ง ผิวต้นขรุขระ ใบแตกตามข้อของลำต้นมีทั้งเรียงเวียนสลับ ออกตรงข้าม หรือเรียงเป็นวงรอบข้อมีทั้งใบเดี่ยว ใบประกอบแบบนิ้วมือหรือแบบขนนก ใบอาจเป็นรูปขอบขนาน รูปรี หรือรูปไข่ เป็นต้น มีขนาด สีสัน และลายต่างแตกต่างกันไป ขอบใบอาจเรียบ หยักเป็นคลื่น หรือหยักเป็นซี่ฟัน และมักมีหนามเล็กๆ สีครีมหรือสีน้ำตาล ดูคล้ายเล็บของพระยาครุฑจึงเรียกกันว่า “เล็บครุฑ”

สถานที่พบในคาบสมุทร : ปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไป กระจายในเขตร้อนและกึ่งเขตร้อน

ลิ้นกระบือ (กระบือเจ็ดตัว)
Picara

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Excoecaria cochinchinensis</i> Lour.
Family (วงศ์)	Euphorbiaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม ทุกส่วนมียางขาวเหมือนน้ำมัน ใบเดี่ยว ออกดอกตรงข้าม หรือเรียงสลับ โคนแหลม ขอบจักละเอียด ด้านบนสีเขียวอมเทา ด้านล่างสีแดง อมม่วง ใบอ่อนผิวเป็นมัน ท้องใบเป็นสีเขียวอ่อนจะเรียกว่า ลิ้นกระบือขาว ดอกสีเหลืองอมเขียว ขนาดเล็ก ออกเป็นช่อสั้นตามซอกใบ

สรรพคุณทางยา : ใบสดเป็นสมุนไพร ใช้ตำผสมเหล้าโรง ดื่มขับน้ำคาวปลาหลังคลอด และประจำเดือนไม่ปกติ ใช้ทำดอกไม้ประดิษฐ์

สถานที่พบในกาลยา : พืชคลุมดินใต้ไม้ใหญ่ถนน พุ่มผลประชา

สีลาวดีใบลูกศร White Frangipani

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Plumeria sp.*

Family (วงศ์) Apocynaceae

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ลักษณะเด่น โคนใบสอบแคบ ปลายคล้ายรูปหัวใจหรือลูกศร จากลักษณะใบดังกล่าว จึงได้ชื่อว่า “สีลาวดีใบลูกศร” ต้นสูงประมาณ 3 - 4 เมตร ผลัดใบหน้าหนาว ออกดอกขาวสะอาดตลอดปี

สถานที่พบในศาสนา : หน้าอาคารคณะศิลปศาสตร์
ริมถนนผสวนเทคโนโลยี

วาสนา
Queen of Dracaenas

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Dracaena goldieana*

Family (วงศ์) Agavaceae

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ลำต้นมีความสูงประมาณ 4 - 10 เมตร ลำต้นกลม ต้นตรง ไม่มีกิ่งก้าน ลำต้นเป็นข้อถี่ ผิวเปลือกลำต้นมีสีน้ำตาล ใบเป็นใบเดี่ยวแตกออกจาก ลำต้นส่วนยอดเรียงซ้อนกันเวียนรอบลำต้นเป็นรูปวงกลม ลักษณะใบเรียวยาว ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ผิวใบเกลี้ยงเป็นมันสีเขียว ตัวใบโค้งงอ ออกดอกเป็นช่อตรงส่วนยอดของลำต้น ช่อดอกมีขนาดใหญ่เป็นรูปทรงกลม ช่อดอกยาว ดอกมีขนาดเล็กอยู่รวมกันเป็นกลุ่มดอกมีสีขาวหรือเหลืองอ่อน กลิ่นหอมฉุน

สถานที่พบในกาลายา : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

ว่านหางจระเข้ Aloe

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Aloe barbadensis* Mill.

Family (วงศ์) Liliaceae

ลักษณะ : พืชล้มลุกที่ได้รับความนิยมและรู้จักอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นพืชที่ให้ประโยชน์กับมนุษย์ อย่างมากมาย ว่านหางจระเข้มีลำต้นที่ติดดินไม่สูงมากนัก ใบมีลักษณะอวบน้ำสีเขียว ยาวประมาณ 1 ฟุต บางพันธุ์อาจยาวกว่านี้ก็ได้ โคนใบจะมีขนาดใหญ่และจะเล็กราวขึ้นไปยังปลายใบ ขอบใบจะมีลักษณะหยักคล้ายกับหนาม เมื่อหักใบดูจะมีลักษณะเป็นวุ้นเมือก ว่านหางจระเข้ นิยมปลูกไว้ตามหน้าบ้าน ซ้ำทางหรือบางคนอาจใช้ตกแต่งสวนก็ได้ มีถิ่นกำเนิดในแอฟริกา

สถานที่พบในศัลยา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

ว่านธรณีสาร

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Phyllanthus pulcher</i> Wall. ex Muell. Arg.
Family (วงศ์)	Euphorbiaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูง 1 - 1.5 เมตร เปลือกต้นเรียบ สีน้ำตาล มีรอยแผลใบชัดเจน ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ขอบใบเรียบ หลังใบและท้องใบเรียบ สีเขียว ผลรูปทรงกลม สีน้ำตาลอ่อน

สรรพคุณทางยา : ใบแห้งป่นเป็นผงผสมกับพิมเสน ใช้กวาดคอเด็ก แก้เด็กตัวร้อน และขับลมในลำไส้

สถานที่พบในกาลายา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสีรีรุกขชาติ

ว่านบกากาฬ

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Gynura pseudochina</i> DC. var. <i>hispidula</i> Thv.
Family (วงศ์)	Compositae

ลักษณะ : พันธ์ไม้ล้มลงหัวในดิน เนื้อหัวนั้นเป็นสีขาว ใบมีลักษณะคล้ายใบผักกาด จะออกแผ่อยู่บนดิน ใบหนาและแข็ง ขอบใบเป็นหยักๆ คล้ายใบผักกาดหัว ใบอ่อน สีม่วงแก่ตามแขนงของใบเป็นสีขาว ส่วนก้านใบแก่จะเปลี่ยนจากสีม่วงเป็นสีขาว ดอกออกเป็นสีเหลือง มีลักษณะเป็นฝอยคล้ายดอกดาวเรือง

สรรพคุณทางยา : ใบใช้สดๆ โดยโขลกผสมกับเหล้าใช้พอกฝีหรือหัวลัมะลอก ทำให้เย็น และใช้ถอนพิษ รักษาอาการปวดแสบปวดร้อน หัวใช้กินดับพิษกาฬ พิษร้อน รักษาพิษ ไข้เชื่องซึม กระสับกระส่าย รักษาพิษอักเสบ

สถานที่พบในกาลยา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชาติ

สร้อยอินทนิล
Bengal Trumpet Vine

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Thunbergia grandiflora</i> Roxb.
Family (วงศ์)	Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้เถาขนาดใหญ่ ใบเดี่ยว ออกตรงกันข้ามเป็นคู่ๆ ขอบใบหยักเว้า ผิวใบสาก ออกดอกเป็นช่อห้อยเป็นสายยาว สีฟ้าเข้มหรือฟ้าอ่อน ออกดอกตลอดปีขึ้นตามป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ

สถานที่พบในกาลายา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

สร้อยสายเพชร, ระย้าแก้ว

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Clerodendrum wallichii* Merr.

Family (วงศ์) Labiatae

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก ใบรูปไข่ ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อ ก้านดอกยาว กลีบดอกมีสีขาว ปลายแยก 5 กลีบ ไม่มีกลิ่นหอม ขยายพันธุ์โดยการ เพาะเมล็ด ตอนกิ่งและปักชำ ถิ่นกำเนิดอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สถานที่พบในกาญจนบุรี : ลานอเนกประสงค์ ข้างอาคาร 2 คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

สิรินธรวัลลี

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Bauhinia sirindhorniae</i> K. & S. S. Larsen.
Family (วงศ์)	Leguminosae- Caesalpinioideae

ลักษณะ : ไม้เลื้อยมีมือเกาะ ลำต้นทอดยาวได้ 10 - 20 เมตร กิ่งอ่อนและช่อดอกมีขนสีน้ำตาลแดงปกคลุมหนาแน่น กิ่งแก่เกลี้ยง ใบเดี่ยวรูปไข่ ปลายใบแหลมหรือหยักเว้าเล็กน้อยหรือแยกผ่าลึกถึงฐานใบ ช่อดอกเป็นกระจุกซ้อนกันแน่น ดอกมีจำนวนมาก กลีบดอก 5 กลีบ สีเหลืองหรือส้มแดง ผลเป็นฝักแก่แล้วแตก เมล็ดแบน

สถานที่พบในศาลา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

สายน้ำผึ้ง
Honey Suckle

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Lonicera japonica* Thunb.

Family (วงศ์) Caprifoliaceae

ลักษณะ : ไม้เถา กิ่งสีน้ำตาลมัน มีขนนุ่ม ใบเดี่ยวออกเป็นคู่ตรงกันข้าม ดอกสีเหลืองอมส้ม มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อตามง่ามใบ

สถานที่พบในทาลายา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

ลาวน้อยประแป้ง
Dumb Cane

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Homalomena rubescens</i> Kunth.
Family (วงศ์)	Araceae

ลักษณะ : ไม้ประดับใบ เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ลำต้นตั้งตรง อวบน้ำ แตกใบอ่อนตรงส่วนยอดของลำต้นที่ละใบ ใบมีรูปร่างยาวเรียวคล้ายใบพาย โคนใบมน ปลายใบเรียวแหลม มีดอกคล้ายกับหน้าวัว มีกาบห่อหุ้ม เป็นดอกสมบูรณ์เพศ มียางเป็นพิษ ถูกผิวหนังแล้วทำให้คันมาก หากกินเข้าไปอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ มีถิ่นกำเนิดอยู่ในแถบหมู่เกาะอินดีสตะวันตกและทวีปอเมริกาใต้

สถานที่พบในกาลยา : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

ทิวากพิทิวากเบียร
Ti long Plant Tree of Kings

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Cordyline sp.*

Family (วงศ์) Liliaceae

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดเล็กลักษณะเป็นพุ่ม ลำต้นมีความสูงประมาณ 1 - 3 เมตร มีขนาดเล็กกลม มีข้อถี่สีน้ำตาลอ่อน ใบเป็นใบเดี่ยวออกตรงส่วนยอดของลำต้นแตกใบตามข้อต้น ใบเป็นรูปหอกปลายใบแหลม ขอบใบเรียบและมีกาบใบหุ้มลำต้นใบออกเรียงเป็นชั้นสลับกันขนาดใบและสีสันจะแตกต่างกันตามชนิดพันธุ์ ออกดอกเป็นช่อออกตรงส่วนยอดของลำต้น ปลายช่อดอกมีกลุ่มดอกเล็กๆ สีขาว ช่อหนึ่งจะมีช่อดอกย่อยประมาณ 5 - 10 ดอก

สถานที่พบในศาสนา : ตามมูมอาคาร สวนหย่อมคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Caesalpinia pulcherrima</i> (Linn.) Swatz.
Family (วงศ์)	Caesalpinaceae/ Leguminosae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูง 3 - 4 เมตร ลำต้นเกลี้ยงหรือมีหนาม แตกกิ่งก้านสาขาจำนวนมาก เรือนยอดโปร่ง ใบประกอบแบบขนนกสองชั้นปลายคู่ เรียงสลับ ขอบใบเรียบ ผิวด้านหลังใบสีเข้มกว่าด้านท้อง ดอกช่อออกบริเวณซอกใบ ปลายกิ่ง หรือ ส่วนยอดของต้น ดอกมีหลายสีตามพันธุ์ ผลเป็นฝักแบน เมล็ดรูปแบนรี

สถานที่พบในภาค : ด้านหลังอาคารสำนักงาน อธิการบดี ด้านหน้าวิทยาลัยนานาชาติ อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

กุปลาช่อน Copper Leaf Beef-Steak

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Acalypha spp.*

Family (วงศ์) Euphorbiaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มที่มีความสูงประมาณ 2 เมตร ใบรูปไข่ มีสีเหลืองและเขียวหรือสีนากปนเขียว ใบซ้อนเรียงสลับกัน ออกดอกปลายยอด นิยมตัดแต่งเป็นรูปทรงกลม

สถานที่พบในทาลายา : ปลูกเป็นไม้พุ่มตกแต่งสวน
ริมถนนดำรงวิจัย ช้างคณะเทคนิคการแพทย์

เทียนอกปลาหมอ
Sea holly

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl.
Family (วงศ์)	Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่มน้ำ ลำต้นกลมเรียบสีเขียว บริเวณยอดอ่อนมีสีน้ำตาลอ่อน มีหนามสั้นๆ ตามข้อ ข้อละ 4 อัน ใบเดี่ยว เรียงตรง ขอบใบหยักเว้าลึกและมีหนามแหลมตรงปลาย แผ่นใบหนาสีเขียวเข้มเป็นมัน มีลักษณะเป็นคลื่นเล็กน้อย ก้านใบสั้น ดอกสีขาวอมม่วง ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ปลาย มีจุดประสีม่วงแต้ม กลางกลีบแยกจากกัน ผลแห้งแตก ทรงกระบอกปลายมน

สรรพคุณทางยา : ทั้งต้นรวมรากต้มอาบแก้พิษไข้หัว แก้โรคผิวหนังทุกชนิด

สถานที่พบในกาลยา : ริมอาคารสิ่งแวดล้อมพัฒนา

ทึนุมานนึ่งแทน Pagoda Plant

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Jatropha podagrica* Hook.

Family (วงศ์) Euphorbiaceae

ลักษณะ : ไม้ขนาดเล็กสูงประมาณ 1 เมตร ใบคล้ายใบตำลึงแต่ใหญ่กว่า มีแฉก 5 แฉก แต่ละแฉกไม่ลึกมาก มีก้านใบคล้ายกับก้านใบมะละกอแต่เล็กกว่า ลักษณะดอกมีก้านยาวขึ้นมาจากยอดเจริญ มีสีแดงเข้ม ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด

สรรพคุณทางยา : ยางทึนุมานนึ่งแทนมีประโยชน์ในการรักษาแผลทุกชนิด แผลเนื้องอกได้ผลดีมาก

สถานที่พบในศาสนา : อุทยานธรรมชาตวิทยาสิริ รุกขชาติ

อังกาบ
Philippine Violet

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Barleria cristata* Linn.

Family (วงศ์) Acanthaceae

ลักษณะ : ไม้ดอกล้มลุก ลำต้นและกิ่งก้านมีขน ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ขอบใบเรียบ แผ่นใบสีเขียวเข้ม ดอกสีขาว ม่วง หรือม่วงแถบขาว ออกเป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อแบบช่อเชิงลดตามซอกใบ โกล่ปลายกิ่ง ช่อละ 2 - 3 ดอก มีถิ่นกำเนิดในประเทศอินเดีย

สถานที่พบในภาคกลาง : พบเป็นไม้คลุมดิน เชื่อมต่อระหว่างถนนกันภัยมหิดลและถนนพูนผลประชา ทางเข้าหน้าประตู 4

อัญชัน Blue Pea, Butterfly Pea

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Clitoria ternatea* Linn.

Family (วงศ์) Leguminosae

ลักษณะ : ไม้เถา ลำต้นมีขน ดอกมีทั้งดอกกลาและดอกซ้อน ดอกสีน้ำเงินแก่ ฟ้า ม่วงแดง ม่วงอ่อน ดอกออกเดี่ยวๆ รูปทรงคล้ายฝายหอยเชลล์ ออกดอกเกือบตลอดทั้งปี มีถิ่นกำเนิดในอเมริกาใต้

สถานที่พบในศาสนา : ปลูกคลุมรั้วบริเวณอาคารอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

อักษิกวาร

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์)	<i>Clerodendrum serratum</i> Moon.
Family (วงศ์)	Verbenaceae

ลักษณะ : ไม้พุ่ม ขนาดเล็กสูง 2 - 3 เมตร เปลือกลำต้นบาง ผิวเรียบ สีน้ำตาลเข้ม ใบเป็นใบเดี่ยว ออกจากลำต้นตรงข้ามกันเป็นคู่แบบสลับใบเรียว ปลายใบมนแหลมขอบใบเป็นดอกออกเป็นช่อสีขาวสวยงามมาก

สรรพคุณทางยา : ใช้รากเป็นยาจะใช้ทั้งการต้มกินหรือบดเป็นผง นอกจากนี้ยังใช้รากสดตำผสมกับขิงและลูกผักชีละลายน้ำรับประทานแก้คลื่นเหียน อาเจียน รากแห้งหรือลำต้นแห้งนิยมนำมาต้มน้ำดื่มให้ชื่นๆ เป็นยาแก้ร้อนไฟ หัวริดสีดวง ทาแผลบวม

สถานที่พบในกาลยา : อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชาติ

เอื้องทมิฬ Grap Ginger

Scientific Name (ชื่อวิทยาศาสตร์) *Costus speciosus* Smith.

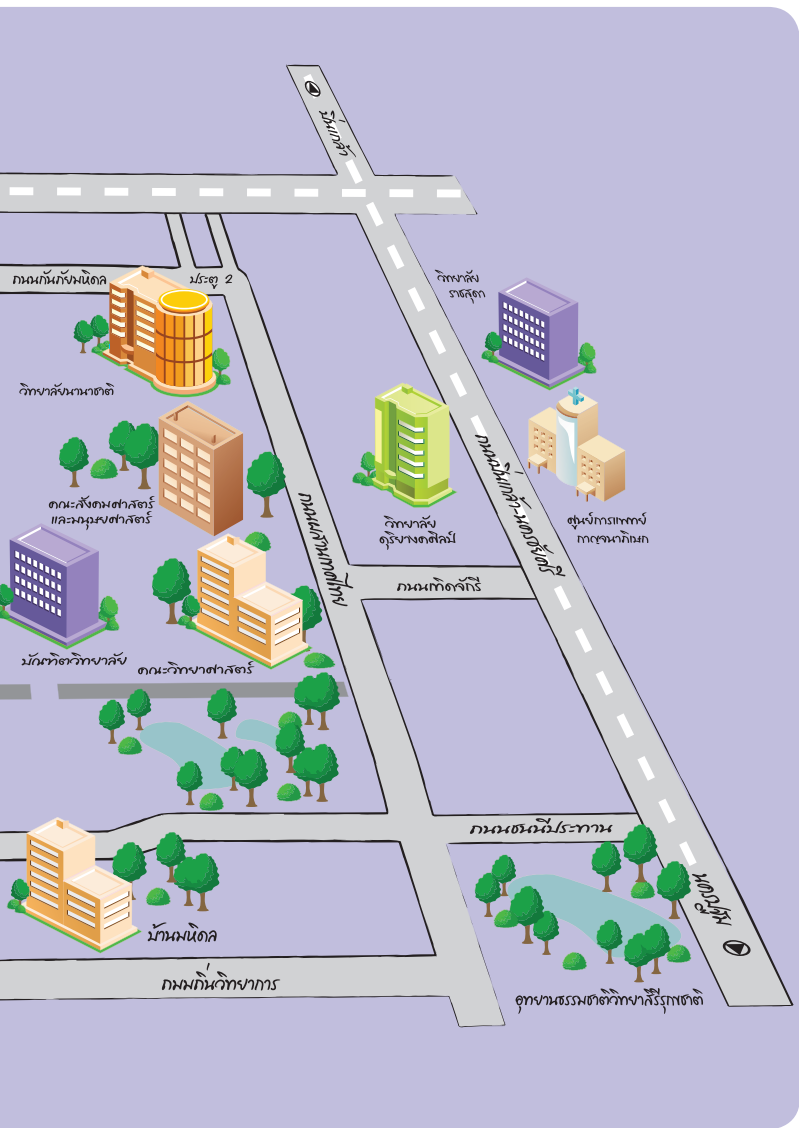
Family (วงศ์) Costaceae

ลักษณะ : ไม้เนื้ออ่อน มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นเหนือดินแตกเป็นกอ ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ กาบใบปิดหุ้มลำต้น ดอกออกที่ปลายลำต้นเหนือดินหรือแทงออกจากดินโดยตรงบนลำต้นเหนือดินที่ไม่มีใบ ช่อดอกประกอบด้วยกาบรองดอกที่เรียงเวียนสลับซ้อนทับกัน ดอกเกิดที่ซอกกาบรองดอก 1 - 2 ดอก ผลเป็นแคปซูล เมล็ดเป็นเหลี่ยม เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อน

สถานที่พบในศาสนา : ริมทางเข้าประตู 2 ด้านข้างวิทยาลัยนานาชาติ และบริเวณด้านหน้าอาคารสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน

แผนที่จำลอง
มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาลา

บรรณานุกรม

กองคู้มครองสัตว์ป่าและพืชพันธุ์ตามอนุสัญญา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2548. คู่มือศึกษาพันธุ์พืชป่าเล่มที่ 1. พิมพ์ที่ ชุมนุสมสภรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด

กองคู้มครองสัตว์ป่าและพืชพันธุ์ตามอนุสัญญา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2548. คู่มือศึกษาพันธุ์พืชป่าเล่มที่ 2. พิมพ์ที่ ชุมนุสมสภรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2535. สมุนไพรสวนสิริรุกษชาติ. พิมพ์ที่อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด

เต็ม สมิตินันท์. 2518. พันธุ์ไม้ป่าเมืองไทย. สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิตย์. กรุงเทพฯ

พรรณไม้ในสวนหลวง ร.๙. 2531. ด้านสุทธนาการพิมพ์

เอี่ยมพร วิสมหมาย และ ทยา เจนจิตติกุล. 2544. พฤษชาพันธ์. โรงพิมพ์ เอช เอ็น กรุ๊ป จำกัด

เอี่ยมพร วิสมหมาย และ ปณิธาน แก้วดวงเทียน. 2547. ไม้ป่ายืนต้น ของไทย 1. โรงพิมพ์ เอช เอ็น กรุ๊ป จำกัด

หนังสือชุด
“ธรรมชาติสรรพสิ่งศาลายา”

เล่ม 1 ไม้ยืนต้น

เล่ม 2 ไม้ดอก-ไม้ประดับ

เล่ม 3 พืชที่ชุ่มน้ำ

เล่ม 4 บก

เล่ม 5 ปลา-สัตว์เลื้อยคลาน

กองกายภาพและสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา